

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана факультету іноземних мов
Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО

“ 12 ” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Методи та організація наукового дослідження

(обов'язкова)

Освітньо-професійні програми: Англійська мова і література
та друга іноземна мова

Спеціальність: 035 Філологія

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

факультет іноземних мов

Мова навчання: українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методи та організація наукового дослідження» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова» за спеціальністю 035 Філологія, галузь знань: 03 Гуманітарні науки», затвердженій Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 27.05.2024 р.

Розробник:

Олександр Колесник, професор кафедри англійської мови, доктор філологічних наук, професор

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри англійської мови

Протокол № 7 від "12" серпня 2024 року

Завідувач кафедри
англійської мови

Надія Єсипенко

Схвалено методичною радою факультету іноземних мов

Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Голова методичної ради
факультету іноземних мов

Ірина БЕЖЕНАР

@Колесник О.С., 2024

Цей курс є невід'ємною частиною підготовки майбутніх філологів. Його мета – сформувати у студентів високий рівень прагматичної компетентності в галузі лінгвістики, тобто навчити їх застосовувати теоретичні знання на практиці.

Завдання курсу:

- Ознайомити студентів з різноманітними методами лінгвістичних досліджень.
- Розвинути вміння самостійно формувати наукові проблеми та обирати оптимальні методи їх вирішення.
- Навчити студентів працювати з науковою літературою, аналізувати дані та робити висновки.
- Сформувати навички наукової комунікації та презентації результатів досліджень.

Результати навчання:

Завершивши курс, студенти зможуть:

- Застосовувати отримані знання для проведення власних досліджень.
- Критично оцінювати наукові публікації.
- Ефективно презентувати результати своїх досліджень.
- Продовжувати наукову діяльність на більш високому рівні.

Переваги курсу:

- Глибоке засвоєння теоретичних основ лінгвістики.
- Розвиток практичних навичок, необхідних для наукової роботи.
- Підготовка до подальшого навчання у магістратурі та аспірантурі.

Результати навчання:

Дисципліна «**Методи та організація наукового дослідження**» забезпечує досягнення таких загальних компетентностей (ЗК) та з освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова» за спеціальністю 035 Філологія, II рівня (магістр):

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 9. Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в галузі філології.

Результати навчання. У результаті вивчення дисципліни студент курсу повинен:

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття

тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

1. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	15		15			60	залік
Заочна	1	2	3	90	8					82	залік

1.1. Загальна інформація

1.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак./семін.	лаб.	інд.	с.р.		лек ц.	прак./с ем.	лаб	інд	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 1. Загальнонаукові методи дослідження мови											
Тема 1. (Л) Теорія мови, її рівні та одиниці мови. Загальні методи збору та обробки лінгвістичних даних. Добросесність у науковому дослідженні	6	2				4	8	2				6
Тема 2. (С) Структуралізм. Методи структурного аналізу. Метод функціонального аналізу.	6		2			4	8					6
Тема 3. (Л) Метод корпусного аналізу. Інформаційні технології в дослідженні: ІІІ	6	2				4	6					6
Тема 4. (С) Лінгвістика тексту. Метод текстового аналізу.	6		2			4	6					6
Тема 5. (Л) Методи дослідження мови в діяхронії	4	2				2	4					4
Тема 6. (С) Дискурсний аналіз. Теорія мовленнєвих актів.	4		2			2	6					6
Тема 7. (Л) Лінгвістична прагматика.	8	2				6	7					7
Тема 8. Рубіжний модуль-контроль. Письмова контрольна робота.	4		2			2	2	2				
Разом за ЗМ1	44	8	8			28	45	4				41
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 2. Спеціальні лінгвістичні методи											
Тема 9. (С) Семасіологічний та ономасіологічний методи аналізу.	8		2			6	9					7
Тема 10. (Л) Метод польового аналізу (1).	8	2				6	8	2				8
Тема 11. (С) Метод польового аналізу (2).	6		2			4	6					6
Тема 12. (Л) Метод прототипічного аналізу категорій.	6	2				4	4	2				4
Тема 13. (С) Метод когнітивного аналізу	6		2			4	6					4

лексики: метафора та метонімія.												
Тема 14. (Л) Метод фреймового аналізу.	6	2				4	6					6
Тема 15. Підсумковий модуль-контроль. Письмова контрольна робота.	2	1	1				6					6
Разом за ЗМ 2	46	7	7			32	45	4				41
Усього годин	90	15	15			60	90	8				82

1.3. Тематика семінарських занять

№	Назва теми з основними питаннями - план	Кількість годин
1	Тема 2. (С) Структуралізм. Методи структурного аналізу.	2/0
2	Тема 4. (С) Лінгвістика тексту. Метод текстового аналізу.	2/0
3	Тема 6. (С) Теорія мовленнєвих актів	2/0
4	Тема 9. (С) Семасіологічний та ономазіологічний методи аналізу	2/0
5	Тема 11. (С) Метод польового аналізу (2).	2/0
6	Тема 13. (С) Метод когнітивного аналізу лексики: метафора та метонімія.	2/0

1.4. Самостійна робота студента (ІНДЗ)

№	Назва теми (форма контролю)	кількість балів
1	☐ Мовленнєві акти: Директиви, асертиви, експресиви.	3
2	☐ Контекст і мовлення: Ситуативний, лінгвістичний контекст.	3
3	☐ Принципи кооперації та імплікатури.	3
4	☐ Корпусна лінгвістика: Методи аналізу великих текстових корпусів.	3
5	☐ Машинний переклад: Статистичні та нейронні моделі.	3
6	☐ Обробка природної мови: Розпізнавання мови, генерація тексту.	3
7	☐ Доброчесність	3
8	☐ Лінгвістичні теорії XX-XXI століть	3
9	☐ Контрастивна лінгвістика	3
10	☐ Діахронічна лінгвістика	3
11	☐ Психолінгвістика	3
12	☐ Лінгвістична антропологія	3

Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Основні традиційні та інтерактивні методи навчання, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів: інтерактивні лекції, технології проблемного навчання (метод проектів, групове вирішення проблем, кейс-студії, практичні симуляції, пошукові завдання, експертні дискусії, лекції та семінарські інтерактивні методи, самостійна робота (виконання студентами завдань та проектів поза аудиторією), публічні виступи (організація виступів перед аудиторією для розвитку усного мовлення та навичок публічних виступів), групові та індивідуальні проекти (створення групами студентів наукових проектів та презентація їх результатів), обговорення (організація дебатів, дискусій та обговорень).

Технічне та програмне забезпечення

Очна форма: навчальна аудиторія з дошкою, підручник, практикум, комп'ютер, колонки, відеопроєктор, мережа Інтернет, Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle.

Дистанційна форма: комп'ютер, відеокамера, мікрофон, мережа Інтернет, відеозв'язок на платформі Zoom / Google Meet, Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle.

Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		
60-69	D		
50-59	E	задовільно	
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (заліку). Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на семінарських заняттях, виконання тестових завдань, підготовку рефератів). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Критерії оцінювання видів роботи студентів:

- тест з множинними варіантами відповіді – 2 бала

10 питань по 0,2 бала

-есе, презентація, реферат за вибором студента -5 балів

Criteria to assess the Power-Point Presentation, Essay, Report:

- the information is valid and concerns the topic – 1 point
- the presentation is logically organized – 1 point
- the appropriate language level – 1 point
- there is a balanced presentation of illustrations and the text – 1 point
- the list of resources is given – 1 point

- тема семінарського заняття:

Усна відповідь на семінарі оцінюється у 3 балів.

3 бали	Студент продемонстрував високий рівень володіння теоретичним матеріалом; повністю розкрив зміст питання; логічно структурував свою відповідь і навів відповідні приклади.
2 бали	Студент показав задовільне володіння теоретичним матеріалом; не повністю розкрив зміст питання; не зовсім логічно структурував свою відповідь і не навів прикладів; допустив близько 4-6 мовних помилок.
1 бали	Студент показав незадовільне володіння теоретичним матеріалом; не розкрив зміст питання; логічно не структурував свою відповідь і не навів прикладів; допустив 6-8 мовних помилок.

0 балів	Студент не відповів на запитання
---------	----------------------------------

Модульна контрольна робота (тестування із завданнями різного рівня складності – множинний вибір, знаходження відповідностей) оцінюється так:

Модульний тест 1 9 балів	91-100% відповідей вірні	Модульний тест 2 6 балів	91-100% відповідей вірні
8 балів	81-90% відповідей вірні	5 балів	61-80% відповідей вірні
7 балів	71-80% відповідей вірні	4 балів	51-60 % відповідей вірні
6 балів	61-70% відповідей вірні	3 бали	21-40 % відповідей вірні
5 балів	51-60% відповідей вірні	2 бали	11-20 % відповідей вірні
4 балів	41-50% відповідей вірні	1 бали	1-10% відповідей вірні
3 бали	31-40% відповідей вірні.	0 балів	0% відповідей вірні.
2 бали	21-30% відповідей вірні.		
1 бали	11-20% відповідей вірні		
0 балів	10- 0% відповідей вірні.		

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів Залік	Сума балів
Змістовий модуль №2									
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	30	40	100
4	4	4	4	4	5	5			
Змістовий модуль 1								30	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
3	3	3	4	3	3	3	8		

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання заліку 1, 2, 4 та 3:

Бали	Характеристика відповіді
10	студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
9-8	студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;
7-6	студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
5-3	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;
2-0	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно з рішенням кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №11 від 17.11.2020), у випадку, коли студент/ка пройшов/-ла курс неформальної освіти (тренінги; семінари / вебінари, освітні й практичні курси, літні / зимові школи, в тому числі он-лайн), тематика якого збігається з темою (темами) курсу «Методи і організація наукових досліджень», і має відповідний сертифікат, він/вона може представити результати засвоєних знань у вигляді презентації-доповіді. У разі успішної демонстрації, що доводить поглиблення і розширення теми / тем курсу, студент/ка може отримати від 1 до 4 балів, які будуть додані до оцінки відповідного модульного контролю.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Як філологічні дослідження пов'язані з іншими гуманітарними науками (філософією, історією, культурологією)?
2. Які особливості інтерпретації даних у філології відрізняють її від точних наук?
3. Яку роль відіграє суб'єктивність дослідника у філологічних дослідженнях? Як її мінімізувати?
4. Як філологічні дослідження сприяють розумінню людської культури та історії?
5. Які методи використовуються у лінгвістиці для дослідження фонетики, морфології, синтаксису та семантики?
6. Які методи використовуються в літературознавстві для аналізу сюжету, композиції, образів, мови твору?
7. Як проводять стилістичний аналіз тексту?
8. Які методи використовуються у фольклористиці для збору та аналізу фольклорних текстів?
9. Які методи використовуються у соціолінгвістиці для дослідження мови в соціальному контексті?
10. Які методи використовуються у психолінгвістиці для дослідження мови та мислення?
11. Які типи текстів можуть бути об'єктом філологічного дослідження (художні твори, наукові статті, публіцистика, фольклорні тексти)?
12. Які електронні ресурси використовують філологи для дослідження?
13. Як оцінити достовірність джерел інформації у філологічних дослідженнях?
14. Які архівні матеріали можуть бути корисними для філологів?
15. Як працювати з рукописами та рідкісними виданнями?
16. Які типи корпусів використовуються у філологічних дослідженнях (текстові, мовні, мультимодальні)?
17. Які програмні засоби використовуються для корпусного аналізу?
18. Як визначити репрезентативність корпусу?
19. Які типи лінгвістичних явищ можна досліджувати за допомогою корпусного аналізу?
20. Які обмеження має корпусний аналіз?
21. Як проводити біографічний аналіз літературного твору?
22. Як проводити психоаналітичний аналіз літературного твору?
23. Як проводити історико-літературний аналіз?
24. Як проводити порівняльний аналіз літературних творів?
25. Як інтерпретувати багатозначність літературного тексту?
26. Які методи використовуються для дослідження мовної варіативності?
27. Як досліджувати мовні зміни в часі?
28. Як досліджувати мовні контакти?
29. Які методи використовуються для дослідження мовних уявлень?
30. Як досліджувати мовні стереотипи?
31. Які типи дискурсів досліджуються у філології (політичний, медійний, науковий)?
32. Як проводити аналіз дискурсивних практик?
33. Як досліджувати дискурсивні стратегії?
34. Як досліджувати дискурсивні ідентичності?
35. Які обмеження має дискурс-аналіз?

Форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є тестові завдання та письмові роботи студентів (есе, повідомлення, резюме), відповіді на семінарських заняттях.

Рекомендована література

Основна

1. Research Methods in Linguistics / Ed. by Lia Litosseliti. London, Continuum International Publishing Group, 2018. 227 p.
2. Research Methods in Linguistics / Ed. by Robert J. Podesva and Devyani Sharma, 2013. 525 p.
3. Encyclopedia of Language and Education / Ed. Nancy H. Hornberger. - the 2-nd ed. - Springer Science-Business Media, LLC, 2007. - 459 p.
4. Encyclopedia of Language and Linguistics / Ed. Keith Brown. - the 2-nd ed. Oxford: Elsevier Science, 2015. 764 p.
5. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2014. 142 с.
6. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с.

Допоміжна

1. The Handbook of Applied Linguistics / Ed. Alan Davies, Catherine Elder. Blackwell Publishing, 2014. 886 p.
2. Ungerer Friedrich, Schmid Hans-Jörg. An introduction to cognitive linguistics - 2nd ed. Pearson Education Limited, 2006. 384 p.
3. Langacker Ronald W. Essentials of Cognitive Grammar. Oxford, OUP, 2013. 269 p.
4. Glynn Dylan. Quantitative Methods in Cognitive Semantics: Corpus-Driven Approaches (Cognitive Linguistic Research). – De Gruyter Mouton, 2010. – 404 p.
5. Колесник О.С. «Змінений світ» та «змінена свідомість»: загальні характеристики трансформаційних процесів. Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції: збірник наукових праць (м. Переяслав, 12-13 травня 2023 року) / Гол. ред. К. І. Мізін; Університет Григорія Сковороди в Переяславі. Переяслав, 2023. С. 22-24.
6. Іванова С. М., Новицька Т. Л. МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВИХ ЕЛЕКТРОННИХ БІБЛІОТЕК ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НАУКОВИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ . *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (183), 2019. С. 89-95. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2019-1-183-89-95>
7. Козубцов І. МЕТОДИКА ВИПЕРЕДЖУВАЛЬНОГО

ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» ЗДОБУВАЧАМ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ. *ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ: ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ*, 23(1), (2023). С. 77-86. [https://doi.org/10.35387/od.1\(23\).2023.77-86](https://doi.org/10.35387/od.1(23).2023.77-86)

Інформаційні ресурси

<http://atlasti.com/qualitative-research-methods/>
<http://www.criticism.com/da/>
<https://study.com/academy/lesson/what-are-descriptive-linguistics-purpose-process.html>
https://www.researchgate.net/publication/282073682_Research_Methods_In_Cognitive_Linguistics
<https://www.thoughtco.com/semantic-field-analysis-1691935>
<https://www.youtube.com/watch?v=jc2bL1z9Wh4>
www.lancaster.ac.uk/fass/projects/corpus/.../session%201.ppt